

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

KUTSESTANDARD

KUTSENIMETUS

Vastavalt 1. septembril 2008 jõustunud kutseadusele¹ toimub üleminek seniselt 5-tasemeliselt kutseraamistikult uuele 8-tasemelisele Eesti kvalifikatsiooniraamistikule (EKR). Kvalifikatsiooniraamistiku tasemete kirjeldused on esitatud lisades (Lisa 1 ja 2).

Kutsetasemete eeldatav paigutumine kvalifikatsiooniraamistikus on esitatud järgnevas tabelis

Kutsetase	Kutsenimetus	EKR tase
I		
II		
III		
IV	Konsulent, tase 5 (koos spetsialiseerumistega)	5
V	Konsulent, tase 6 (koos spetsialiseerumistega)	6

Kutse tase	Kutsenimetus	Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
I			
II			
III			
IV	Taimekasvatuse konsulent	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rohumaa- viljelus ja söodatootmine 2) Teravilja-kasvatus 3) Rühvelkultuurid 4) Mahetaime-kasvatus 	<u>Taimekasvatuse konsulent, tase 5</u> Taimekasvatuse konsulent, tase 5 rohumaaviljelus ja söodatootmine Taimekasvatuse konsulent, tase 5 teraviljakasvatus Taimekasvatuse konsulent, tase 5 rühvelkultuurid Taimekasvatuse konsulent, tase 5 mahetaimekasvatus
	Loomakasvatuse konsulent	<ol style="list-style-type: none"> 1) Veisekasvatus 2) Seakasvatus 3) Lamba- ja kitsekasvatus 4) Hobuse-kasvatus 5) Linnukasvatus 6) Mittetraditsiooniline loomakasvatus 7) Maheloomakasvatus 	<u>Loomakasvatuse konsulent, tase 5</u> Loomakasvatuse konsulent, tase 5 veisekasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 5 seakasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 5 lamba- ja kitsekasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 5 hobusekasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 5 linnukasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 5 mittetraditsiooniline loomakasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 5 maheloomakasvatus
	Aianduse konsulent	<ol style="list-style-type: none"> 1) Katmikala 2) Avamaa 3) Puuviljandus 	<u>Aianduse konsulent, tase 5</u> Aianduse konsulent, tase 5 katmikala Aianduse konsulent, tase 5 avamaa Aianduse konsulent, tase 5 puuviljandus

¹ <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=12974050>

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

		4) Lillekasvatus 5) Puukooli-majandus 6) Maheaiandus	Aianduse konsulent, tase 5 iluaiandus Aianduse konsulent, tase 5 puukoolimajandus Aianduse konsulent, tase 5 maheaiandus
	Mesinduse konsulent	1) Mahemesindus	<u>Mesinduse konsulent, tase 5</u> Mesinduse konsulent, tase 5 Mahemesindus
	Metsanduse konsulent		<u>Metsanduse konsulent, tase 5</u>
	Kalanduse konsulent		<u>Kalanduse konsulent, tase 5</u>
	Vesiviljeluse konsulent		<u>Vesiviljeluse konsulent, tase 5</u>
	Põllumajanduslike ehitiste konsulent		<u>Põllumajanduslike ehitiste konsulent, tase 5</u>
	Põllumajandus- tehnoloogiate konsulent		<u>Põllumajandus- tehnoloogiate konsulent, tase 5</u>
	Toiduainete väiketöötlemise ² konsulent	1) Piimatoodete valmistamine 2) Lihatoodete valmistamine 3) Aedvilja-, põllu- ja metsasaaduste toodete valmistamine 4) Kalatoodete valmistamine 5) Jookide valmistamine	<u>Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 5</u> Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 5 piimatoodete valmistamine Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 5 lihatoodete valmistamine Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 5 aedvilja-, põllu- ja metsasaaduste toodete valmistamine Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 5 kalatoodete valmistamine Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 5 jookide valmistamine
	Maaparanduse konsulent		<u>Maaparanduse konsulent, tase 5</u>
	Maaettevõtluse ja finantsmajanduse konsulent	1) Maaettevõtlus ³ (sh mitmekesistamine ⁴) 2) Finantsjuhtimine	<u>Maaettevõtluse ja finantsmajanduse konsulent, tase 5</u> Maaettevõtluse ja finantsmajanduse konsulent, tase 5 maaettevõtlus Maaettevõtluse ja finantsmajanduse konsulent, tase 5 finantsjuhtimine

² Toiduainete töötlemine, s.h. mahetooded (piima-, liha-, aedvilja-, põllu- ja metsasaaduste töötlemine, kalatoodete ja jookide valmistamine jm)

³ Sisaldab endas ka maaturismi

⁴ Mitmekesistamine tähendab maaettevõtluses lisandväärtuse loomist, arvestades kohalikku ressursi: maad, inimesi, hooneid, olemasolevat ettevõtlust, turgu jm.

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

	Kogukonna arengu konsulent		<u>Kogukonna arengu konsulent, tase 5</u>
	Keskkonnakaitse ja loodushoiu konsulent		<u>Keskkonnakaitse ja loodushoiu konsulent, tase 5</u>
V	Taimekasvatuse konsulent	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rohumaa- viljelus ja söödatootmine 2) Teravilja-kasvatus 3) Rühvelkultuurid 4) Mahetaime-kasvatus 	<u>Taimekasvatuse konsulent, tase 6</u> Taimekasvatuse konsulent, tase 6 rohumaaviljelus ja söödatootmine Taimekasvatuse konsulent, tase 6 teraviljakasvatus Taimekasvatuse konsulent, tase 6 rühvelkultuurid Taimekasvatuse konsulent, tase 6 mahetaimekasvatus
	Loomakasvatuse konsulent	<ol style="list-style-type: none"> 1) Veisekasvatus 2) Seakasvatus 3) Lamba- ja kitsekasvatus 4) Hobuse-kasvatus 5) Linnukasvatus 6) Mittetraditsiooniline loomakasvatus 7) Mahelooma-kasvatus 	<u>Loomakasvatuse konsulent, tase 6</u> Loomakasvatuse konsulent, tase 6 veisekasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 6 seakasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 6 lamba- ja kitsekasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 6 hobusekasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 6 linnukasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 6 mittetraditsiooniline loomakasvatus Loomakasvatuse konsulent, tase 6 maheloomakasvatus
	Aianduse konsulent	<ol style="list-style-type: none"> 1) Katmikala 2) Avamaa 3) Puuviljandus 4) Lillekasvatus 5) Puukoolimajandus 6) Maheaiandus 	<u>Aianduse konsulent, tase 6</u> Aianduse konsulent, tase 6 katmikala Aianduse konsulent, tase 6 avamaa Aianduse konsulent, tase 6 puuviljandus Aianduse konsulent, tase 6 iluaiandus Aianduse konsulent, tase 6 puukoolimajandus Aianduse konsulent, tase 6 maheaiandus
	Mesinduse konsulent	<ol style="list-style-type: none"> 1) Mahemesindus 	<u>Mesinduse konsulent, tase 6</u> Mesinduse konsulent, tase 6 mahemesindus
	Metsanduse konsulent		<u>Metsanduse konsulent, tase 6</u>
	Kalanduse konsulent		<u>Kalanduse konsulent, tase 6</u>
	Vesiviljeluse konsulent		<u>Vesiviljeluse konsulent, tase 6</u>
	Põllumajanduslike ehitiste konsulent		<u>Põllumajanduslike ehitiste konsulent, tase 6</u>
	Toiduainete		<u>Toiduainete väiketöötlemise</u>

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

väiketöötlemise ⁵ konsulent	<ol style="list-style-type: none"> 1) Piimatoodete valmistamine 2) Lihatoodete valmistamine 3) Aedvilja-, põllu- ja metsasaaduste toodete valmistamine 4) Kalatoodete valmistamine 5) Jookide valmistamine 	<u>konsulent, tase 6</u> Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 6 piimatoodete valmistamine Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 6 lihatoodete valmistamine Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 6 aedvilja-, põllu- ja metsasaaduste toodete valmistamine Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 6 kalatoodete valmistamine Toiduainete väiketöötlemise konsulent, tase 6 jookide valmistamine
Maaparanduse konsulent		Maaparanduse konsulent, tase 6
Maaettevõtluse ja finantsmajanduse konsulent	<ol style="list-style-type: none"> 1) Maaettevõtlus⁶ (sh mitmekesistamine⁷) 2) Finantsjuhtimine 	<u>Maaettevõtluse ja finantsmajanduse konsulent, tase 6</u> Maaettevõtluse ja finantsmajanduse konsulent, tase 6 maaettevõtlus Maaettevõtluse ja finantsmajanduse konsulent, tase 6 finantsjuhtimine
Kogukonna arengu konsulent		<u>Kogukonna arengu konsulent, tase 6</u>
Keskkonnakaitse ja loodushoiu konsulent		<u>Keskkonnakaitse ja loodushoiu konsulent, tase 6</u>

⁵ Toiduainete töötlemine, s.h. mahetooded (piima-, liha-, aedvilja-, põllu- ja metsasaaduste töötlemine, kalatoodete ja jookide valmistamine jm)

⁶ Sisaldab endas ka maaturismi

⁷ Mitmekesistamine tähendab maaettevõtluses lisandväärtuse loomist, arvestades kohalikku ressursi: maad, inimesi, hooneid, olemasolevat ettevõtlust, turgu jm.

A-OSA KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töövaldkonnad ja ametinimetused

Konsulent töötab maamajanduse valdkonnas.

Konsulendi enamlevinud ametinimetused on ekspert, spetsialist, juht, konsulent, nõustaja.

A.2 Töö eesmärk ja sisu lühikirjeldus tasemeti

Konsulendi töö peaesmärk on korrastatud teabe edastamine ja nõustamine lähtuvalt kliendi vajadustest, soovidest, võimalustest ning piirangutest. Konsulent on kursis maailmamajanduses toimuvaga ja selle mõjudega Eesti maamajandusele. Konsulent järgib konsulentide kutse-eetikat.

IV kutsetase Planeerib, koordineerib ja korraldab enda nõuandetööd

V kutsetase Planeerib ja korraldab enda ning juhib teiste nõuandevalast tegevust, konsulendi praktikat, juhendamist ja koolitustegevust.

Konsulendi kutsestandardis kirjeldatud nõuded on kutsetasemele sisenemise miinimumnõuded

A.3 Töö osad ja tegevused

Kutsetase

	IV	V
1. Nõuandetoote väljatöötamine ja kasutuselevõtmine/rakendamine	x	x
1.1 Individuaalse nõuandetoote väljatöötamine ja müümine	x	x
1.2 Tarkvara ja muude abivahendite väljatöötamine ja rakendamine		x
1.3 Trükiste ja muu teabelevi väljatöötamine ja kasutamine		x
2. Nõustamine	x	x
2.1 Individuaalnõustamine	x	x
2.2 Grupinõustamine		x
2.3 Massinõustamine		x
2.4 Ekspert hinnangu andmine		x
3. Koolitamine		x
3.1 Maakondlik koolitus	x	x
3.2 Üleriigiline koolitus		x
3.3 Praktika juhendamine		x

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD TÖÖ OSAD JA TEGEVUSED

Kutsetase

KOGUKONNA ARENGU KONSULENT

	IV	V
4.1 Kohaliku kogukonna arenguprotsessi toetamine	x	x
4.2 Kogukonna arengu nõustamine	x	x

A.4 Töövahendid

Konsulendi enamlevinud töövahenditeks on bürootarbed, transpordi- ja sidevahendid, konsulendi töös vajalik riist- ja tarkvara ning muud masinad ja seadmed

A.5 Töökeskkond ja eripära

Konsulendi töö on sesoonne, vahelduva iseloomuga, vaimset ja füüsilist pingetaluvust nõudev, fikseerimata tööajaga ja rohkele suhtlemisele ning inimsuhetele baseeruv.

A.6 Võimed ja isikuomadused

Konsulendi töö on vaimne. Eelkõige peab konsulent olema hea kuulaja ja vestluse või rühmatöö juhtija. Konsulendina töötamine eeldab analüüsi-, otsustus-, ja üldistusvõimet ning terviklikku lähenemist ja empaatilisust, eetilist, usaldusväarsust ja pingetaluvust.

Konsulendina töötamine eeldab suhtlemisoskust, motiveeritust, kohusetunnet, täpsust, koostöövalmidust, loogilist mõtlemist, probleemi põhjuste väljaselgitamise ja lahendamise oskust, pingetaluvust, kirjalikku ja suulist eneseväljendusoskust ning eetilist ja usaldusväarsust.

A.7 Kutsealane ettevalmistus

Konsulendile on soovitatav:

1) erialane või põllumajanduslik kutse- või kõrgharidus ja 3-aastane töökogemus nõustatavas

valdkonnas või

2) erialane täienduskoolitus ja 5 aastane töökogemus nõutavas valdkonnas.

B-OSA KUTSENÕUDED

B.1 Kompetentsid

IV kutsetase	V kutsetase
1. Nõuandetoote väljatöötamine ja kasutuselevõtmine/rakendamine	
IV kutsetase	V kutsetase
1.1 Individuaalse nõuandetoote väljatöötamine ja müümine	
1.1.1 Töötab välja toote lähtudes sihtgrupi vajadustest, oma erialast ja turusituatsioonist	
1.1.2 Muudab toote kaubaks ja turustab	
	1.2 Tarkvara ja muude abivahendite väljatöötamine ja rakendamine
	1.2.1 Töötab välja tarkvara, lähtudes sihtgrupi huvidest ja vajadustest. Arvestab kaasaegseid teaduse saavutusi ja tehnoloogilisi võimalusi
	1.2.2 Reklaamib ja turustab nõuandetoode, kasutades sobivaid infokanaleid
	1.2.3 Tegeleb pidevalt tootearendusega, lähtudes situatsioonist, sihtgrupi vajadustest ja valdkonna arengusuundadest
1.3 Trükiste ja muu teabelevi väljatöötamine ja kasutamine	
1.3.1 Koostab etteantud teemal artikli lähtudes sihtgrupist	
	1.3.1 Korraldab trükiste (sh veebilehtede) koostamise, lähtudes sihtgrupi vajadustest, valdkonna arengutest ja probleemidest
	1.3.2 Korraldab teabematerjalide reklaamimise, levitamise ja turustamise

2. Nõustamine

IV kutsetase	V kutsetase
2.1 Individuaalnõustamine	
2.1.1 Kogub ja analüüsib teavet lähtudes kliendi soovidest ning võimalustest	
2.1.2 Pakub optimaalseid lahendusi lähtuvalt kliendi soovidest, võimalustest ja piirangutest	
2.1.3 Jälgib nõustamisel pakutud ja kliendi poolt valitud lahenduse käiku ning vajadusel nõustab tööprotsessi	
2.1.4 Kogub ja analüüsib tagasisidet ning kasutab saadud tulemusi oma edaspidises nõuandelises tegevuses	
	2.2 Grupinõustamine
	2.2.1 Kogub ja analüüsib teavet lähtudes grupi soovist ning võimalustest, et planeerida grupinõustamist
	2.2.2 Prognoosib, analüüsib ja pakub välja gruppidele aktuaalseid nõustamise teemasid
	2.2.3 Koostab ja valmistab ette vajalikud materjalid kaasates häid erialaspetsialiste
	2.2.4 Viib läbi grupinõustamise valides sobiva meetodika, tehes vajadusel koostööd erinevate spetsialistidega
	2.2.5 Jälgib nõustamisel pakutud ja grupi poolt valitud lahenduse käiku ning vajadusel annab oma soovitusid
	2.2.6 Kogub ja analüüsib tagasisidet ning

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

	kasutab saadud tulemusi oma edaspidises tööprotsessis
	2.3 Massinõustamine
	2.3.1 Teadvustab aktuaalsed probleemid
	2.3.2 Valmistab ette vajalikud materjalid
	2.3.3 Edastab nõuande sobivas meediakanalis (raadio, televisioon, internet ja trükimeedia)
	2.3.4 Võimalusel kogub ja analüüsib tagasisidet ja kasutab saadud tulemusi oma edaspidises tööprotsessis
	2.4 Ekspert hinnangute andmine
	2.4.1 Vastavalt tellimusele annab sõltumatu hinnangu
	2.4.2 Annab ekspert hinnangu oma eriala ja pädevuse piires ning vastutab selle eest

3. Koolitamine	
IV kutsetase	V kutsetase
3.1 Maakondlik koolitus	
3.1.1 Korraldab koolitusi	3.1.1 Selgitab välja maakondlikule sihtgrupile olulised teemad
	3.1.2 Viib koolituse läbi kasutades selleks sobivaid koolitusmeetodeid
	3.1.3 Kogub ja analüüsib tagasisidet ning kasutab seda oma edaspidises tööprotsessis
	3.1.4 Planeerib ja valmistab ette koolituskava ja vastavad materjalid
	3.1.5 Moodustab meeskonna, vajadusel kaasab erinevaid spetsialiste ja institutsioone
	3.1.6 Koostab koolituse eelarve ja leiab selleks vahendid
	3.1.7 Kogub ja analüüsib tagasisidet ning kasutab seda oma edaspidises tööprotsessis
3.2 Üleriigiline koolitus	
	3.2.1 Selgitab välja üleriigiliselt olulised teemad
	3.1.2 Viib koolituse läbi kasutades selleks sobivaid koolitusmeetodeid
	3.1.3 Planeerib ja valmistab ette koolituskava ning vastavad materjalid
	3.1.4 Moodustab meeskonna, vajadusel kaasab erinevaid spetsialiste ja institutsioone
	3.1.5 Koostab koolituse eelarve ja leiab selleks vahendid
	3.1.6 Kogub ja analüüsib tagasisidet ning kasutab seda oma edaspidises tööprotsessis
3.3 Nõustamispraktika juhendamine	
	3.3.1 Koostab nõustamispraktika kava lähtudes praktikanõuetest
	3.3.2 Juhendab praktikanti, valides sobiva juhendamismetoodika
	3.3.3 Koostab aruande ja annab hinnangu läbitud praktikale

KOGUKONNA ARENGU KONSULENT	
IV kutsetase	V kutsetase
4.1 Kohaliku kogukonna arenguprotsessi toetamine	
4.1.1 Aitab kogukonnal leida ja juhendada kohalikke eestvedajaid, kes nõustamise lõppedes on võimelised kogukoda juhtima	
4.1.2 Nõustab vajadusel piirkonna arengukava koostamise protsessi	
4.1.3 Kasutab kogukonna arengu nõustamisel strateegilise ja ruumilise planeerimise protsessi võimalusi kohalikule arengule	
4.2 Kogukonna arengu nõustamine	
4.2.1 Aitab kogukonna erinevatesse sotsiaalsetesse gruppidesse kuuluvatel inimestel üksteist mõista	
4.2.2 Aitab kogukonnal luua ja kaasata inimesi meeskonnatööl piirkonna arendamiseks	
B.2 Läbivad* kompetentsid ja baasteadmised	
* Kirjeldatud läbivad kompetentsid ja baasteadmised on kõigile konsulentidele.	
Läbivad kompetentsid	
KONSULENT	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Erialased kogemused	
2. Kutse-eesitika	
3. Suhtlemine ja kommunikatiivsed oskused	
3.1 Eneseväljendusoskus (sh kirjalik ja suuline)	
3.2 Kuulamisoskus	
3.3 Konfliktidega toimetulek	
3.4 Läbirääkimistehnikad	
3.5 Kontaktloomise ja hoidmise oskused	
	3.6 Avalik esinemine, sh esitlustehnikad
	3.7 Suhtlemine masside ja meediaga
4. Erialase valdkonna tootmise tööohutus	
	5. Juhendamine ja juhtimine
6. Teabe (sh tagasiside) kogumine, analüüsimine ja kasutamine	
6.1 Intervjueerimine ja teised meetodid	
6.2 Analüüsimine, järelduste tegemine	
6.2.1 Kogumise kavandamine ja meetodite valik	
6.2.2 Koostab küsimustikke, levitab ja kogub neid	
6.2.3 Töötleb, analüüsib ja säilitab saadud teabe	
6.3 Kasutab erinevaid statistilisi analüüse, andmebaase jm teabeallikaid. Analüüsib komplekselt kogutud teavet ja kasutab seda oma edaspidises tööprotsessis ning suudab seda mõistetavalt edasi anda kliendile	
7. Ühistegevuse arendamine ja propageerimine	
Baasteadmised	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Nõustamismetoodika	
2. Erialased teadmised	
3. Kutseala ja spetsialiseerumistega seotud seadusandlus sh põllumajandustootmise nõuetele vastavus	
4. Arvutikasutamise oskus AO3, AO4, AO6 ja AO7 tasemel (Lisa 1)	
5. Keeled (Lisa 2)	
5.1 Valdab eesti keelt C1 tasemel	
5.2 Valdab vähemalt ühte võõrkeelt B1 tasemel	
6. SWOT analüüs	

SPETSIALISEERUMISEGA* SEOTUD KOMPETENTSID JA BAASTEADMISED
Järgnevalt kirjeldatu on konkreetse spetsialiseerumisega seotud baasteadmised.

TAIMEKASVATUSE KONSULENT*

IV kutsetase	V kutsetase
1. Külvikordade ja maakasutuse planeerimine	
2. Loomade ja lindude söötmise alused	
3. Mulla- ja söödaproovide võtmise meetodikad	
4. Mullateadus ja agrokeemia alused	
5. Põllu- ja rohumaakultuurid, nende tundmine, kasvatamine ja agrotehnika	
6. Põllu- ja rohumaakultuuride seemnekasvatust	
7. Taimehaigused ja kahjurid, nende tõrje	
8. Taimekasvatustes vajalikud masinad, seadmed ja tehnoloogiad	
9. Taimekasvatustliku tootmisega kaasnevate nõuete tundmine	
10. Taimekasvatustliku tootmise majanduse alused (sh tulude- kulude arvestus; kattetulu ja omahinna kalkulatsioon jms)	
11. Taimekasvatustliku tootmise planeerimine	
12. Taimekasvatustsaaduste (sh loomasöötade) kvaliteedi hindamine	
13. Taimekasvatustoodangu esmatöötlemine (sh hoiustamine ja säilitamine)	
14. Umbrohud, nende tundmine ja tõrje	
15. Väetised ja taimekaitsevahendid, nende hoidmine ja kasutamine ning kasutamise planeerimine	
* Taimekasvatust sh mahetootmine (teravilja-, kaunvilja-, kartuli-, köögivilja-, sööda- ja õlikultuuride kasvatust, rohumaaviljelust)	

MAHETAIMEKASVATUSE KONSULENT*

Tegutsemisel mahekonsulendina peab konsulendil olema konsulendi kompetentsid, spetsialiseerumise valdkonna kompetentsid ja mahetootmise kompetentsid (näiteks konsulendi kompetentsid + taimekasvatust + mahetaimekasvatust)

IV kutsetase	V kutsetase
1. Mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted	
2. Mullaviljakus ja selle tagamine mahetootmises	
3. Bioloogilise mitmekesisuse soodustamine	
4. Külvikordade ja maakasutuse planeerimine mahetootmises; põlluraamatu täitmine	
5. Taimekahjustajad (haigused ja kahjurid, umbrohud) nende tundmine, ennetus ja tõrje mahetootmises	
6. Põllu- ja rohumaakultuurid, nende tundmine, kasvatamine ja agrotehnika mahetootmises	
7. Põllu- ja rohumaakultuuride seemnekasvatust mahetootmises	
8. Loomade ja lindude söötmise alused mahetootmises	

LOOMAKASVATUSE KONSULENT*

IV kutsetase	V kutsetase
1. Loomade ja lindude sigimine – aretusplaanide ja seemendus- või paaritusplaanide koostamine ning rakendamise juhendamine	
2. Loomade ja/või lindude pidamise nõuded	
3. Loomade ja/või lindude söötmine; söötmisplaanide ja söödaratsioonide koostamine ja kasutamise juhendamine	
4. Loomakasvatustalase arvestuse pidamise ja loomade märgistamise tundmine	
5. Loomakasvatustes vajalikud seadmed, masinad ja tehnoloogiad	
6. Loomakasvatustehoonetele ja rajatistele esitatavad nõuded ja ehituste kavandamine, otsetoetused	
7. Loomakasvatustliku tootmise majanduse alused (sh tulude- kulude arvestust; kattetulu ja omahinna kalkulatsioon jms)	

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

8. Loomakasvatuse tootmise planeerimine
9. Loomakasvatuse alused
10. Maakasvatuse planeerimine
11. Söödaproovide võtmise ja keemiliste analüüsimeetodite tundmine
12. Söödatootmise alused
13. Söödate kvaliteedi analüüsitulemuste hindamine (organoleptiliselt, laboratoorsed analüüsid)
14. Tõuaretuse alused (sh põllumajandusloomade hindamine)
15. Veterinaaria ja hügieeni alused (sh poegimine ja enamlevinud haiguste esmane määramine väliste tunnuste järgi jm)
* Looma- ja linnukasvatus (veise-, sea-, lamba-, kitse-, hobuse-, erilooma- ja linnukasvatus jt)

MAHELOOMAKASVATUSE KONSULENT*	
Tegutsemisel mahekonsulendina peab konsulendil olema konsulendi kompetentsid, spetsialiseerumise valdkonna kompetentsid ja mahetootmise kompetentsid (näiteks konsulendi kompetentsid + loomakasvatus + maheloomakasvatus)	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted	
2. Loomade ja/või lindude pidamise üldised nõuded	
3. Loomade ja/või lindude söötmine; söötmisspordide ja söödaratsioonide koostamine ja kasutamise juhendamine mahetootmises	
4. Loomakasvatuse tootmise planeerimine mahetootmises	
5. Maakasvatuse planeerimine mahetootmises	
6. Söödatootmise alused mahetootmises	
* Looma- ja linnukasvatus (veise-, sea-, lamba-, kitse-, hobuse-, erilooma- ja linnukasvatus jt)	

AIANDUSE KONSULENT*	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Külvikordade ja maakasvatuse planeerimine	
2. Mullateadus ja agrookeemia alused; mullaproovide võtmise meetodika; aianduslikud substraadid ja nende kvaliteedi hindamine	
3. Aiakultuuride kahjustajad ja nende tõrje	
4. Umbrohud, nende tundmine ja tõrje	
5. Väetised ja taimekaitsevahendid, nende hoidmine ja kasutamine ning kasutamise planeerimine (avamaal, katmikalal ja puukoolis)	
6. Aiandusliku tootmise majanduse alused (sh tulude- kulude arvestus; kattetulu ja omahinna kalkulatsioon jms)	
7. Aiandusliku tootmise planeerimine (avamaal, katmikalal ja puukoolis)	
8. Aiakultuuride kasvunõuded ja õige kasvatustehnoloogia valik vastavalt kultuurile, kasvutingimustele ning majanduslikule otstarbele	
9. Aiakultuuride kasvatamisel vajalikud masinad, seadmed ja tehnoloogiad	
10. Katmikalatootmises vajalikud seadmed ja tehnoloogiad	
11. Aiasaaduste kvaliteedi hindamine	
12. Aiakultuuride esmane töötlemine ja säilitamine	
* Aiandus sh mahetootmine (lille-, köögivilja-, puuvilja- ja marjakasvatus avamaal või katmikalal, puukoolimajandus)	

MAHEAIANDUSE KONSULENT*	
Tegutsemisel mahekonsulendina peab konsulendil olema konsulendi kompetentsid, spetsialiseerumise valdkonna kompetentsid ja mahetootmise kompetentsid (näiteks konsulendi kompetentsid + aiandus + maheaiandus)	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted	
2. Mullaviljakus ja selle tagamine	
3. Külvikordade ja maakasvatuse planeerimine mahetootmises; põlluraamatu täitmine	

4. Aiakultuuride kahjustajad (haigused ja kahjurid, umbrohud), nende tundmine, ennetus ja tõrje
5. Aiakultuuride kasvunõuded ja õige kasvatustehnoloogia valik mahetootmises vastavalt kultuurile, kasvutingimustele ning majanduslikule otstarbele

MESINDUSE KONSULENT	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Meemesilase ja mesilaspere bioloogia tundmine	
2. Mesilaspere hooldamise alused	
3. Mesilasemade kasvatuse ja mesilaste tõuaretuse alused	
4. Mesilasperede paljundamine	
5. Mesindusinventar, seadmed ja tehnoloogiad, ergonoomika	
6. Mesila organiseerimine ja tootmise planeerimine	
7. Mesindussaadused, nende tootmine ja tehnoloogiad	
8. Mesindussaaduste käitlemine, hoiustamine ja säilitamine	
9. Mesindussaaduste esmakvaliteedi määramine	
10. Korjetaimed, nende tundmine ja korjekonveieri koostamine	
11. Põllumajanduskultuuride tolmeldamine mesilaste abil	
12. Mesindusliku tootmise majanduse alused (sh tulude - kulude arvestus; kattetulu ja omahinna kalkulatsioon jms)	
13. Mesilaste haiguste diagnostika, proovide võtmine	
14. Mesilaste haigused ja kahjurid, nende ravi – tõrje	
15. Mesindushoonetele ja rajatistele esitatavad nõuded ja ehitiste kavandamine	
16. Desinfektsioonivahendite kasutamine, tööohutus	
17. Mesiniku töötervishoid	

MAHEMESINDUSE KONSULENT	
Tegutsemisel mahekonsulendina peab konsulendil olema konsulendi kompetentsid, spetsialiseerumise valdkonna kompetentsid ja mahetootmise kompetentsid (näiteks konsulendi kompetentsid + mesindus + mahemesindus)	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted	
2. Mesilaspere hooldamise alused mahetootmises	
3. Mesilaste haigused ja kahjurid, diagnostika, proovide võtmine; ennetus ja ravi mahetootmises	
4. Desinfektsioonivahendite kasutamine mahetootmises, tööohutus	

METSANDUSE KONSULENT	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Metsauuendusviisid ja nende rakendamine	
2. Metsakultuuride hooldamine	
3. Hooldusraiete kavandamine ja raietehnoloogiad	
4. Uuendusraiete kavandamine ja raietehnoloogiad	
5. Kasvava metsa mahu ja väärtuse hindamine	
6. Puidu mõõtmine ja hindamine	
7. Metsanduslike andmebaaside kasutamise oskus	
8. Metsa kasvu ja struktuuri prognoosimine mudelite abil	
9. Puiduturu olukorra tundmine ja omanikele soovitude andmine	
10. Olulisemad metsakahjustused, nende ennetamise ja likvideerimise viisid	
11. Metsataimekasvatuse alused	
12. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine metsade majandamisel	

KALANDUSE KONSULENT	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Piirkonna kalanduslik potentsiaal ja sellest tulenev kalavarude säästliku kasutamise	

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

planeerimine
2. Üksikasjalik ülevaade piirkonna kalavarudest ja selle paiknemine
3. Üksikasjalik ülevaade piirkonna kalurkonnast ja nende poolt kasutatavatest kalapüügi vahendeist (ujuvvahendid, püünised, sadamad ning neis osutatavad teenused)
4. Üksikasjalik ülevaade piirkonna kalaturust ja selle logistikast
5. Kalapüügi majanduslik analüüs, hinnakujundus ning planeerimine
6. Ühistegevuse arendamine ja propageerimine kalanduses võimalikult suure osa kalurite kaasahaaramisega (kalapüügile, kala müügile, säilitamisele ning töötlemisele ja sadamate haldamisele suunatud kaluriühistute arendamine)
7. Kalanduse piirkondliku arengule suunatud projektide arendamine ja selleks toetuste taotlemise korraldamine
8. Kalandusliku infoleviku arendamine piirkonnas ning ühisseisukohtade kujunemisele kaasaaitamine
9. Eesrindliku, säästlikkusele suunatud kalapüügitehnika arendamisele kaasaaitamine
10. Kalavarude parendamisele suunatud tegevuse korraldamine
11. Kalapüügialasesse seadustikku vajalike muudatuste algatamiseks ettepanekute tegemine ja edasisele menetlemisele surve avaldamine

VESIVILJELUSE KONSULENT

IV kutsetase	V kutsetase
1. Kaladele oluliste vee kvaliteedi näitajate tundmine ja veeproovide laboratoorse analüüsi tulemuste lahtiseletamine kala- ja vähikasvatuse seisukohalt	
2. Vikerforelli kasvatamise tehnoloogia alused läbivooluga tiikides ja basseinides	
3. Karpkalakasvatuse tehnoloogia ja perspektiivid Eestis	
4. Vähikasvatuse tehnoloogia ja perspektiivid Eestis	
5. Seni Eestis vähelevinud kalaliikide (koha, tuurlased, angerjas, tilapia, säga jt.) kasvatamise tehnoloogia ja perspektiivid Eestis	
6. Suletud veevarustussüsteemiga (retsirkulatsiooni) kalakasvanduse toimimise põhimõtted	
7. Kalakasvatuse äriplaani koostamise põhimõtted (tasuvuse uuringud, toodangu realiseerimisvõimalused)	
8. Eesti kalakasvandustes sagedamini esinevate haiguste ära tundmine ja ravi soovitamise	
9. Vähiidel sagedamini esinevate tervise probleemide ära tundmine ja nende vältimise soovitamise	

PÖLLUMAJANDUSLIKE EHITISTE KONSULENT

IV kutsetase	V kutsetase
1. Loomade ja/või lindude pidamise nõuded	
2. Loomakasvatuses vajalikud seadmed, masinad ja tehnoloogiad	
3. Loomakasvatussaaduste esmatöötlemise alused	
4. Taimekasvatustoodangu esmatöötlemise (sh hoiustamine ja säilitamine) alused	
5. Väetiste ja taimekaitsevahendite hoidmise nõuded	
6. Taimekasvatustoodangu esmatöötlemiseks vajalikud seadmed, masinad ja tehnoloogiad	
7. Põllumajandushoonetele ja rajatistele esitatavad nõuded ja ehituste kavandamine, otsetoetused	
8. Ehituskonstruksioonide tundmine	
9. Hoonete ja konstruktsioonide tehnilise seisukorra hindamine	
10. Ehitiste lammutamine ja materjalide taaskasutamine	
11. Keskkonna ohutuse nõuded ehitiste ja rajatiste planeerimisel	
12. Veekaitse nõuded	
13. Ehitusgeoloogia alused	
14. Ehitusgeodeesia alused	
15. Ehitiste ja rajatiste eelarvestamine ja tasuvusarvutused	
16. Arhitektuuri alused	

TOIDUAINETE VÄIKETÖÖTLEMISE* KONSULENT	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Mahepõllumajandustoodete töötlemise eeskirjad, sh mahetöötlemises lubatud toidulisandid ja abiained	
2. Toiduainete töötlemise tehnoloogilised protsessid	
3. Tehnoloogiliste seadmete ehitus ja tööpõhimõtted	
4. Toodete valmistamiseks kasutatava tooraine ja materjalide koostis ning omadused	
5. Kvaliteedinõuded toorainele, tehnoloogilistele protsessidele ja valmistoodetele	
6. Toiduainete töötlemise tooraine, tehnoloogilise protsessi ja valmistoote mikrobioloogia	
7. Tehnoloogilised mõõtmised ja laboratoorsed analüüsid. Sensorne analüüs	
8. Tehnoloogilise protsessi juhtimine ja kontrollimine.	
9. Toidutoodete valmistamise käigus toimuvad biokeemilised ja füüsikalise-keemilised protsessid	
10. Tehnoloogiliste arvutuste teostamine ja aruannete koostamine	
11. Tehnoloogiliste skeemide ja jooniste koostamine ning lugemine	
12. Toodete pakendamise-, säilitamise- ja transpordinõuded	
13. Toiduainetööstuses kasutatavad pakkematerjalid ja pakendid	
14. Toiduainetööstuse majanduse alused ning tootmise planeerimine	
15. Tootearenduse põhimõtted	
16. Hügieeninõuded ja toiduohutus käitlemisel	
17. Enesekontrollisüsteemi loomine ja haldamine (HACCP)	
18. Tootmishügieen. Pesemis- ja desinfitseerimisvahendid ning meetodid	
19. Töökeskkonna ohutus (tööohutus, töötervishoid, esmaabi, keskkonnakaitse, jäätmekäitlus)	
*Toiduainete väiketöötlemine on käsitöönduslik ja looduslikel protsessidel põhinev toiduainete töötlemine mikro- või põllumajandusettevõttes	

MAAPARANDUSE KONSULENT	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Maaparandushoiutööd (sh. kraavid, sillad, truupid, suudmed, kaevud) – nende toimimine	
2. Muldade kobestamine (sügavkobestamine), selle vajalikkus ja tehnoloogia	
3. Lahtine kraavitus, selle korrashoiu tööd	
4. Põldude lupjamine	
5. Maaparandusprojektide normatiivide tundmine	
6. Kuivendussüsteemide korrashoiutööd (sh. kuivendusseisundi hindamine)	
7. Omanikujärevalve teostamise protsessi tundmine	
8. Maaparanduse uuendustööd, rekonstrueerimine, ehitus	
9. Teedega (juurdepääsuteed, süsteemi teenindavad teed) seotud probleemid: tee tehnilise seisukorra hindamine, lähteülesande koostamine projekteerimiseks	
10. Polder, pumbajaamad: tehnilise olukorra ja regulaatorite seisukorra hindamine	

MAAETTEVÕTLUSE JA FINANTSMAJANDUSE KONSULENT	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Ettevõtte majandusaruannete analüüs (bilanss, kasumiaruanne, lisad)	
2. Ettevõtte raamatupidamist reguleerivad põhilised seadussätted	
3. Finantsanalüüs	
4. Hindade kujunemine põllu- ja maamajanduses (sh börsi tundmine)	
5. Investeeringute tasuvus	
6. Maksuseadused (tulu-, sotsiaal-, käibemaks jm)	
7. Rahandus, krediteerimine, toetused (laenud, liisingud, fondid, otsetoetused, investeeringutoetused jms)	
8. Rahavoogude projektsioon	
9. Riskide hindamine	
10. Statistilise informatsiooni analüüs	

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

11. Tootmissuundade ja –mahu määramine
12. Tulude-kulude arvestus, kattetulu mõiste ja arvestuse metoodilised alused
13. Turundus
14. Äriplaani koostamine
15. Äriseadustiku tundmine - ettevõtte asutamine, ettevõtte eri vormid, juhtimise alused jms
16. Ettevõtte strateegiline juhtimine ja planeerimine

KOGUKONNA ARENGU KONSULENT	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Ühiskonnasektorite (era-, avalik- ja mittetulundussektor) erisused, toimimine ja partnerlus	
2. Strateegia ja ruumilise planeerimise üldalused	
3. Maamajanduse üldine areng ja võimalikud arengusuunad	
4. Kaasamise protsess kogukonnas	
5. Kodanikeühenduste majandustegevus sh kogukonnateenused ja tooted	
6. Õpiettevõtete metoodika rakendamine kogukonnas	
7. Arengukava koostamise ja elluviimise protsess	
8. Raamatupidamise alused	
9. Projektijuhtimine	
10. Organisatsiooni juhtimine	
11. Rahanduse alused s.h krediteerimine, toetused	
12. Kodanikuühiskond. Kodanikualgatus ja vabatahtlik töö organisatsioonis	

KESKKONNAKAITSE JA LOODUSHOIU KONSULENT	
IV kutsetase	V kutsetase
1. Loodus- ja keskkonnakaitse alused	
2. Eesti keskkonna- ja looduskaitse haldus	
3. Nõuetele vastavus - Keskkond	
4. Veekaitse: - üldised nõuded: sõnnik, väetised, silo - nitraaditundlik ala: vajadus, nõuded	
5. Jäätmekäitluse alused	
6. Bioloogiline mitmekesisus: mõiste, olemus, vajadus - pärandkooslused: kaitse, meetmed - liigikaitse: vajadus, kaitse, meetmed	
7. Taimekasvatuse üldised alused	
8. Loomakasvatuse üldised alused	
9. Erinevate tootmisviiside (intensiivne, integreeritud, mahe) mõju keskkonnale	
10. Põllumajandusliku keskkonnatoetuse saamise nõuded ja vajalikud dokumendid	

B.3 Muud nõuded

C-OSA ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Üldteave	
1. Kutsestandardi number kutseregistris	Konsulent, tase 5 11-28112013-2.1.1/7pes Konsulent, tase 6 11-28112013-2.1.2/7pes
2. Kutsestandardi koostajad	<u>Töörühma liikmed:</u> Krista Habakukk – Liikumine Kodukant Helle Persitski – FIE ekspert Are Selge – Eesti Maaülikool Olavy Sülla – Pärnumaa Talupidajate Liit Ülar Loolaid – Eesti Konsulentide Ühing; Maaelu Arengu Instituut

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

	<p>Kersti Rodes – <i>Kutsekoja koordinaator</i> <u>Ekspertid:</u> Ain Sildoja, <i>Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool</i> Airi Vetemaa, <i>Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus</i> Aivo Sildnik, <i>FIE</i> Anne Luik, <i>Eesti Maaülikool</i> Kaja Kesküla, <i>Lõuna-Eesti Toiduvõrgustik</i> Mati Tõnismäe, <i>Eesti Põllumajandusministeerium</i> Merit Mikk, <i>Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus</i> Merry Aart, <i>Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda</i> Paavo Kaimre, <i>Eesti Maaülikool</i> Priit Põldma, <i>Eesti Maaülikool</i> Tiit Paaver, <i>Eesti Maaülikool</i> Toivo Orgusaar, <i>Eesti Mereakadeemia</i> Vilma Tatar, <i>Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool</i></p>
3. Kutsestandardi kavandi tutvustamine	3.-18.12.2008
4. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
5. Kutsenõukogu otsuse number ja kuupäev	28.11.2013 nr 22
6. Kutsestandardi kehtivusaeg	27.11.2018
7. Kutsestandardi versioon	7
8. Kutsenõukogu alavaldkond	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
9. Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (NACE)	M KUTSE-, TEADUS- JA TEHNIKAALANE TEGEVUS
10. Ametite klassifikaator (ISCO)	74 Muu kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus
11. Kutset omistav organ	21 Loodus- ja tehnikateaduste tippspetsialistid
12. Kutsekoda	Maamajanduse Infokeskus www.kutsekoda.ee
13. Viited õppekavadele eesti hariduse infosüsteemis	

C.2 Teave kutse andmise kohta

Konsulent, tase 5 kutsevalifikatsiooni taotlemise eelduseks on erialane või põllumajanduslik kõrgharidus ja 3- aastane erialane töökogemus viimase 5 aasta jooksul või erialane või põllumajanduslik kutsekesk- või keskeriharidus ja 5- aastane erialane töökogemus viimase 7 aasta jooksul.

Konsulent, tase 6 kutsevalifikatsiooni taotlemise eelduseks on konsulent, tase 5 kutsevalifikatsioon ja erialane või põllumajanduslik kõrgharidus ning 3-aastane töökogemus IV taseme konsulendina.

Teave on esitatud Maamajanduse Infokeskuse veebilehel www.maainfo.ee

C.3 KUTSENIMETUS VÕORKEELES

Inglise keeles

Level	Title
I	
II	
III	
IV	Agricultural Advisor, level 5
V	Agricultural Advisor, level 6

Vene keeles

Уровень	Название
---------	----------

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

I	
II	
III	
IV	Консультант, Советник по сельскому хозяйству
V	Консультант, Советник по сельскому хозяйству

C.4 Kasutatud materjalid

C.5 Kutsesüsteemi terminid ja seletused

Kutsesüsteem – on osa õpitulemuste tunnustamise kvalifikatsioonisüsteemist. Kutsesüsteem seob haridussüsteemi tööturuga.

Kutse – hindamise ametlik tulemus, mis saadakse, kui kutset andev organ otsustab, et isikul on kutsealal vajalik kompetentsus, mille tase on määratud asjakohases kutsestandardis.

Kutseala – samalaadset kompetentsust eeldav tegevusvaldkond.

Kutsetegevuse valdkond – tegevusvaldkond, mis hõlmab mitut lähedast kutseala.

Kompetentsus – edukaks kutsealaseks tegutsemiseks vajalik teadmiste, oskuste, kogemuse ja hoiakute kogum.

Kutsestandard – dokument, milles kirjeldatakse kutsetegevust ning esitatakse kutsealade ja -tasemete kompetentsusnõuded.

Kompetentsid – oskuste, teadmiste, võimete ja isikuomaduste kogumid, mis sisaldavad töö tegemiseks vajalikku iseseisvuse ja vastutuse määra, võimaldavad töötajal täita konkreetseid tööülesandeid ning väljenduvad tegevustena.

Kutsetase – kutsealal vajalike teadmiste, oskuste, iseseisvuse ja vastutuse ulatus.

Kutse andmine – kutset taotleva isiku kutsealase kompetentsuse kutsestandardis toodud nõuetele vastavuse hindamine, mille tulemusena väljastatakse taotlejale kutsetunnistus.

Kutsetunnistus – kutset tõendav dokument, mis tõendab isiku kutsealase kompetentsuse vastavust kutsestandardis kehtestatud nõuetele.

Kutsenõukogu – Kutsenõukogu on kutseasutuse juures tegutsev, võrdsetel alustel sama kutsetegevuse valdkonna töötajate, tööandjate, kutse- ja erialaühenduste ning riigi esindajatest koosnev haldusorgan.

Kutset andev organ – (edaspidi *kutse andja*) võib tegutseda kutseasutuse korraldatud avalikul konkursil (edaspidi *konkurss*) kutsenõukogu otsusega võitjaks kuulutatud ja kutseregistris sellekohast registreeringut omav juriidiline isik või tema asutus või riigi- või valitsusasutus.

Kutsekomisjon – komisjon kuhu kuuluvad valdkonna kutse andmisest huvitatud osapooled: spetsialistid, tööandjad, töötajad, koolitajad, kutse- ja erialaliitude esindajad, vajaduse korral klientide ja tarbijate esindajad, samuti teised huvitatud osapooled.

Kutseregister - on riigi andmekogu, milles kogutakse, säilitatakse ja süstematiseeritakse teavet kutsenõukogude, kutsealade, kutsestandardite, kutse andjate ja kehtivate kutsetunnistuste kohta.

C.6 LISAD